

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/197/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6617201162
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6617201162.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudkýň JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Jany Haluškovej ako členiek senátu, v spore žalobcov: 1/ T. A., nar. XX. septembra XXXX, trvale bytom R. XX, XXX XX T., 2/ Q. A., nar. XX. júna XXXX, trvale bytom R. XX, XXX XX T. a 3/ A. A., nar. XX. novembra XXXX, trvale bytom R. XX, XXX XX T., všetci zastúpení V. Martinom Landlom, advokátom, so sídlom AK Rázusova 47/4825, 984 01 Lučenec, proti žalovaným: 1/ Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond, IČO: 17 335 345, so sídlom Búdkova 36, 817 15 Bratislava, 2/ M. C., neznámy vlastník, 3/ Z. C., rod. T., neznámy vlastník, 4/ M. O., neznámy vlastník, 5/ P. O., neznámy vlastník, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 4C/3/2017-103 zo dňa 17. mája 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v časti prvého výroku, ktorým žalobu žalobcov 1/ až 3/ zamietol vo vzťahu k žalovaným 2/ až 5/ a v časti druhého výroku, ktorým žalovaným 2/ až 5/ náhradu trov konania nepriznal, **z r u š u j e a v e c v r a c i a** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 4C/3/2017-103 zo dňa 17. mája 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) žalobcu žalobcov 1/ až 3/ zamietol (prvá výroková veta). O nároku na náhradu trov konania rozhodol okresný súd tak, že žalovaným 1/ až 5/ náhradu trov konania nepriznal (druhá výroková veta).

1.1 Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobcovia 1/ až 3/ (ďalej v texte aj „žalobcovia“) sa žalobou pôvodne domáhali určenia vlastníckeho práva voči žalovanému 1/ na tom skutkovom základe, že sú zákonnými dedičmi po poručiťovi Z. A., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom R., na základe Osvedčenia o dedičstve zo dňa 22.10.2014 (vydanom JUDr. Mariánom Jurinom, notárom ako súdnym komisárom) a jeho nebohej manželke C. A., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom R., na základe Osvedčenia o dedičstve zo dňa 23.10.2014 (vydanom JUDr. Jánom Šimovom, notárom ako súdnym komisárom). V žalobe tvrdili, že ich právni predchodcovia nadobudli nehnuteľnosti, vlastníctvo ku ktorým žiadali určiť, na základe výmeru vydaného Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy zo dňa 18.05.1948. Týmto výmerom ich právni predchodcovia nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vo vtedajšom katastrálnom území W. o celkovej výmere 4.1178 ha, ktoré boli v prídellovom pláne vo vložke č. XXX označené ako parc.č. XXXX/XX roľa vo výmere 1.0240 ha, parc.č. XXXX/X roľa vo výmere 1.6996 ha, parc.č. XXXX/X lúka vo výmere 0.3942 ha a parc.č. XXXX/Xa roľa vo výmere 1.0000 ha. V žalobe zdôraznili, že pozemky parc.č. XXXX/XX a XXXX/X už v minulosti nadobudol do výlučného vlastníctva žalobca v rade 2/, spornými zostali pozemky parc.č. XXXX/X a XXXX/Xa, ktoré doposiaľ z dôvodu nepresnej identifikácie parciel predmetom dedenia neboli a podľa čiastočného výpisu z LV sú tieto pozemky aj v čase podania žaloby vo vlastníctve neznámych vlastníkov, ktorých zastupuje žalovaný. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe namietal svoju pasívnu legitímáciu v spore a z toho dôvodu žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Poukázal na to, že na listoch vlastníctva sú ako vlastníci zapísaní C. M., C. Z., O. M., pričom je zrejmé, že ide o tzv. nezistených vlastníkov,

ktorých Slovenský pozemkový fond v konaní pred súdom, alebo pred orgánmi verejnej správy zastupuje. Žalobcovia v nadväznosti na vyjadrenie žalovaného navrhli, aby do konania na strane žalovaného pristúpili ďalšie subjekty, a to M. C., Z. C., rod. T., M. O. a P. O., rod. N.. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 4C/3/2017-50 zo dňa 21.01.2019 ich vstup do konania pripustil.

1.2 Súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 8 ods.1 písm. c), d), § 13, § 16 ods. 1 písm. b), ods. 2 zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ďalej len „zákon č.180/1995 Z.z.“), vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu a žalovaného 1/, prečítaním žaloby, osvedčením o dedičstve č.k. 5D/728/2013-17, osvedčením o dedičstve sp.zn. 5D/727/2013, výmerom o vlastníctve pôdy, protokolom, výpismi z listov vlastníctva č. XXX, XXX, XXX pre k.ú. R., splnomocnením, identifikačnými mapami z roku 1950 a z roku 2012, uzneseniami č.k. 4C/3/2017-26, 39, 47, 50, 64, návrhom a vyjadrením žalobcu zo dňa 24.03.2017.

1.3 Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie ustálil, že Slovenský pozemkový fond (žalovaný 1/) pred súdom zastupuje nezistených vlastníkov, teda aj vlastníkov, ktorí sú síce známi, ale ich pobyt nie je známy. Ide o zákonné zastúpenie, súd o takomto zastúpení nerozhoduje a so Slovenským pozemkovým fondom koná ako so zákonným zástupcom. Slovenský pozemkový fond sám nie je účastníkom konania, je iba zástupcom účastníka, ide o subjekt odlišný od účastníka. Okresný súd uzavrel, že keďže Slovenský pozemkový fond nie je vlastníkom dotknutých nehnuteľností, nie je v spore pasívne vecne legitimovaný. Žalobcovia pritom v žalobe označili za žalovaného iba Slovenský pozemkový fond, v nadväznosti na námietku nedostatku pasívnej legitímácie Slovenského pozemkového fondu žiadali pripustiť do konania ďalších žalovaných (neznámych vlastníkov). Súd ustálil, že žalovaní 2/ až 5/ ako neznámi vlastníci zapísaní na LV č. XXX a XXX sú v spore pasívne vecne legitimovaní. Slovenský pozemkový fond však v postavení žalovaného pasívne legitimovaný v spore nie je, môže vystupovať len v postavení zástupcu žalovaných 2/ až 5/. Tento nedostatok žalobcovia napriek opakovaným vyjadreniam žalovaného 1/ nezahojili, trvali na uvedenom okruhu strán sporu aj na pojednávaní s tým, že s uvedeným problémom sa má vysporiadať súd v rozhodnutí.

1.4 Súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie § 160 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a z neho vyplývajúcu poučovaciu povinnosť súdu; zdôraznil však, že žalobcovia sú zastúpení advokátom a poučenie o nedostatku vecnej legitímácie nie je poučením o procesných právach a povinnostiach, ale poučením o hmotnom práve. Pokiaľ žalobcovia v žalobe označili stranu, ktorá nie je pasívne vecne legitimovaná, nejde o vadu podania, ktorú je súd povinný odstraňovať. Vecná legitímácia je stav vyplývajúci z hmotného práva a jej nedostatok má za následok zamietnutie žaloby.

1.5 Okresný súd uzavrel, že žalovaní 2/ až 5/ ako neznámi vlastníci sú v zmysle ustanovenia § 16 ods.1 písm. b), ods.2 zákona č. 180/1995 Z.z. v konaní pred súdom zastúpení Slovenským pozemkovým fondom. V danom spore však Slovenský pozemkový fond vystupuje ako samostatná strana sporu, ako žalovaný 1/, nie ako zástupca žalovaných 2/ až 5/. U žalovaného 1/ je zrejmý nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, nakoľko nejde o vlastníka sporných nehnuteľností a u žalovaných 2/ až 5/ o nedostatok zastúpenia. Vzhľadom k uvedenému sa súd prvej inštancie stotožnil s názorom žalovaného o nedostatku jeho pasívnej legitímácie a žalobu v celom rozsahu zamietol.

1.6 Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1, 2 C.s.p.. Konštatoval, že žalovaný 1/ si neuplatnil nárok na náhradu trov konania a žalovaným 2/ až 5/ ako neznámych vlastníkom žiadne trovy v spore vzniknúť nemohli, a preto súd žalovaným náhradu trov konania nepriznal.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti výroku, ktorým prvostupňový súd zamietol žalobu voči žalovaným 2/ až 5/, podali odvolanie žalobcovia a navrhli, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušil a v tejto časti vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Uplatnili odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) C.s.p.; tvrdili tak, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1 V konkrétnostiach namietali nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku a z neho vyplývajúcu nepreskúmateľnosť, súd prvej inštancie sa nevysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, tvoriacimi základ pre rozhodnutie o zamietnutí žaloby voči žalovaným v rade 2/ až 5/. Prvostupňový súd neuviedol, ktoré právne normy aplikoval z hľadiska jeho právneho názoru, že na strane žalovaného v rade 2/ až 5/ ide o nedostatočné zastúpenie, resp. prečo v prípade zamietnutia žaloby voči žalovanému v rade 1/ musí žalobu zamietnuť aj voči ostatným žalovaným. Nie je tiež zrejmé, ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaní 2/ až 5/ neboli v konaní zastúpení Slovenským pozemkovým fondom. Súd prvej inštancie napadnutým rozhodnutím neuviedol relevantné právne normy, ktorých hypotéza by vyžadovala, aby Slovenský pozemkový fond v súdnom konaní vystupoval buď len ako žalovaný, alebo len ako zástupca nezistených vlastníkov, súd prvej inštancie sa v napadnutom rozhodnutí nezaobrá posúdením, či v tomto prípade ide o nerozlučné, alebo samostatné spoločenstvo na strane žalovaných. Okresný súd nevysvetlil, na základe akej právnej normy usudzoval, že žalovaní v 2/ až 5/ rade neboli zastúpení Slovenským pozemkovým fondom, keď tento zastupuje tzv. nezistených vlastníkov ex lege.

2.2 Žalobcovia namietali nesprávne právne posúdenie veci prvostupňovým súdom, pričom zdôraznili, že súd prvej inštancie pripustil rozšírenie okruhu žalovaných uznesením č.k. 4C/3/2017-50 zo dňa 21.01.2019. Z uvedeného uznesenia vyplýva, že na strane žalovaných vystupujú vlastníci, ktorí sú zapísaní v katastri nehnuteľností ako vlastníci nehnuteľností, u ktorých žalobcovia žiadajú, aby súd určil, že patria do dedičstva po zomrelom Z. A. a zomrelej C. A.. Takto boli naplnené všetky podmienky z hľadiska okruhu žalovaných pre určenie vlastníckeho práva. Pokiaľ prvostupňový súd žalobu zamietol iba z dôvodu údajného nedostatočného zastúpenia, toto právne posúdenie je nesprávne. Civilný sporový poriadok pre označenie strán sporu nevyžaduje aj označenie ich zastúpenia, navyše za situácie, kedy žalovaní v rade 2/ až 5/ sú tzv. neznámi vlastníci, ktorých zo zákona zastupuje Slovenský pozemkový fond, t.j. žalovaný v rade 1/. Zastúpenie neznámych vlastníkov zo zákona vykonáva žalovaný v rade 1/, čo výslovne uviedol aj súd prvej inštancie.

2.3 Žalobcovia zdôraznili, že na strane žalovaných vystupujú všetci spoluvlastníci nehnuteľností, v prípade ktorých žiadajú o určenie, že patria do dedičstva po zomrelom Z. A. a zomrelej C. A.. Zákon nevyžaduje, aby bolo pri označení žalovaných ako neznámych vlastníkov výslovne uvedené aj to, že sú zastúpení Slovenským pozemkovým fondom. Z uvedeného dôvodu bolo právne posúdenie prvostupňového súdu nesprávne, keď žalobu voči žalovaným v rade 2/ až 5/ zamietol len z dôvodu údajného nedostatočného zastúpenia.

3. Žalovaný v rade 1/ sa v písomnom vyjadrení stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie, mal za to, že okresný súd konal v plnom súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku a právo na spravodlivý proces bolo plne zachované. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

4. Žalovaní 2/ až 5/, ktorým okresný súd napadnutý rozsudok doručil postupom podľa § 116 ods. 2 C.s.p. sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

5. Ďalšie relevantné vyjadrenie nebolo.

6. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C.s.p. preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolania podľa § 379 C.s.p. z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 389 písm. c) C.s.p. zrušil a podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6.1 Podľa § 389 ods. 1 písm. c) C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

7. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že žalobcovia podali žalobu prostredníctvom právneho zástupcu dňa 30. januára 2017, za subjekt na žalovanej strane označil Slovenskú republiku - Slovenský pozemkový fond, IČO: 17 335 345, so sídlom Búdkova 36, Bratislava. Následne po vyjadrení nimi označeného žalovaného navrhli, aby súd pripustil prístupenie ďalších subjektov na strane žalovaného postupom podľa ustanovenia § 79 C.s.p.,

ktoré označili v zhode s ich označením vyplývajúcim z predložených listov vlastníctva ako C. M., C. Z. (v časti LV č.XXX) a O. M., O. P. (v časti LV č. XXX). Súd prvej inštancie v nadväznosti na návrh žalobcov uznesením č.k. 4C/3/2017-50 zo dňa 21. januára 2019 pripustil, aby do konania na strane žalovaných ako ďalšie strany sporu pristúpili M. C., neznámy vlastník ako žalovaný 2/, Z. C., rod. T., neznámy vlastník ako žalovaný 3/, M. O., neznámy vlastník ako žalovaný 4/ a P. O., neznámy vlastník ako žalovaný 5/; bez uvedenia zástupcu.

7.1 Z napadnutého rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že pokiaľ žalobu voči žalovanému 1/ zamietol, bolo to v dôsledku nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie v predmetnom spore, nakoľko nejde o vlastníka spornej nehnuteľnosti. Vo vzťahu k zamietnutiu žaloby proti žalovanému 1/ odvolanie podané nebolo.

7.2 Pokiaľ súd prvej inštancie žalobu zamietol vo vzťahu k žalovaným 2/-5/, konštatoval, že tieto subjekty na žalovanej strane sú ako neznámi vlastníci v spore pasívne vecne legitimovaní, u týchto ide o nedostatok zastúpenia.

8. Odvolanie žalobcov je v celom rozsahu dôvodné.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že po pripustení pristúpenia ďalších subjektov na žalovanej strane postavenie žalovaného nemal len pôvodne označený žalovaný, Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond, ale aj žalovaní v rade 2/-5/ ako neznámi vlastníci nehnuteľností, ku ktorým žalobcovia žiadali určiť vlastnícke právo. Už súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaní 2/-5/ sú v spore pasívne vecne legitimovaní.

8.1 Žalobca namietal nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia spočívajúcu v tom, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku neuviedol ustanovenie právneho predpisu, ktorý aplikoval pri svojom závere nedostatku zastúpenia žalovaných v rade 2/-5/. Táto skutočnosť nie je zrejmá ani odvolaciemu súdu.

8.2 Civilný sporový poriadok v ustanovení § 133 definuje, akým spôsobom má byť v žalobe označená fyzická osoba - menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo identifikačným číslom. Označenie zástupcu uvedené ustanovenie (a ani ustanovenie § 132 ods.1 C.s.p.) ako náležitosť žaloby neustanovuje. Podľa ustanovenia § 16 ods.2 zákona č.180/1995 Z.z. fond (Slovenský pozemkový fond) v konaní pred súdom alebo pred orgánmi verejnej správy, ak je to potrebné, zastupuje vlastníkov pozemkov uvedených v odseku 1 písm.b) a c); obdobne postupuje správca. Ide pritom o pozemky nezistených vlastníkov alebo ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií. Slovenský pozemkový fond (ak je to potrebné) pred súdom zastupuje nezistených vlastníkov; ktorými môžu byť vlastníci, ktorí sú známi, ale ich pobyt nie je známy, prípadne vlastníkov, o ktorých neexistujú žiadne údaje o vlastníctve ani v pozemkovoknižnej vložke ani v katastri nehnuteľností. Ide o zákonné zastúpenie, súd o takomto zastúpení nerozhoduje a so Slovenským pozemkovým fondom koná ako so zákonným zástupcom (§ 16 ods.2 zákona č.180/1995 Z.z.).

8.3 Ak teda súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu nedostatku zastúpenia, tento svoj záver ničím neodôvodnil. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je v tomto smere aj vnútorne rozporné (a teda nepreskúmateľné), keď súd prvej inštancie na jednej strane poukazuje na zákonné zastúpenie žalovaných ako neznámych vlastníkov (bod 25 napadnutého rozsudku), na druhej strane však konštatuje nedostatok zastúpenia (bod 28 napadnutého rozsudku).

9. Odvolací súd však uvádza, že z obsahu spisu je zrejmé, že žalobcovia označili ako žalovaných 2/-5/ tak, ako ich označenie vyplýva z listov vlastníctva č. XXX a č. XXX pre k.ú. R., na ktorých sú ako vlastníci označený O. M. (a manž. P., r. N.) (SPF), resp. C. M. (dr. Ž. Z.. R. T.) (SPF) a C. Z. (r.T., m.M.) (SPF). Na oboch listoch vlastníctva je ako účastník právneho vzťahu, správca, označený Slovenský pozemkový fond Bratislava, Búdkova 36, 817 47 Bratislava.

9.1 Z označenia žalovaných 2/-5/ (ako neznámych vlastníkov) vyplýva, že títo nie sú označení v súlade s ustanovením § 133 ods.1 C.s.p.. Vo vzťahu k označeniu strán na žalovanej strane odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobcovia sa pri označení žalovaných uspokojili s ich označením tak ako vyplýva z listov vlastníctva, rezignovali na možnosť a povinnosť pátrať po ďalších identifikačných

znakoch jednotlivých žalovaných. Najvyšší súd Slovenskej republiky v obdobnej veci v rozhodnutí sp.zn. 7Cdo/10/2010 zo dňa 31.01.2011 vyslovil, že „účastník (hoci len) neznámeho pobytu, musí byť v žalobe označený údajom umožňujúcim jeho identifikáciu a nezameniteľnosť s inou osobou. Pokiaľ účastník je označený len menom a priezviskom, bez označenia jeho bydliska, resp. ďalšieho nezameniteľného fakultatívneho znaku, napr. dátumu narodenia, v konečnom dôsledku by tento nedostatok mohol viesť k nevykonateľnosti rozsudku, ktorým by súd rozhodol o právach a povinnostiach takéhoto účastníka“. Žalobcovia v predmetnej veci ďalšie identifikačné údaje žalovaných v rade 2/-5/ neuviedli, súd prvej inštancie však pochybil, pokiaľ ich nevyzval na odstránenie nedostatku žaloby (návrhu na pripustenie ďalších účastníkov na žalovanej strane). Najvyšší súd na inom mieste citovaného rozhodnutia poukázal aj na ustanovenie § 101 ods.1 vtedy platného procesného predpisu - Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého účastníci konania mali povinnosť prispieť k čo najrýchlejšiemu rozhodnutiu veci. Aj keď pôvodná úprava obsiahnutá v Občianskom súdom poriadku bola v Civilnom sporovom poriadku nahradená koncepciou aktivity strán sporu, nič to nemení na povinnosti strán k takému označeniu strany sporu (v danom prípade na žalovanej strane), aby mohlo byť zrejmé, či ide o osobu, ktorej pobyt nie je známy, alebo o osobu, ktorá vôbec nie je známa. Žalobcovia tak mohli a mali pátrať po ďalšom identifikačnom znaku žalovaných v rade 2/-5/, ako je len ich meno a priezvisko, ktoré si zistili z konkrétnych listov vlastníctva.

9.2 Odvolací súd zároveň poukazuje na závery uvedené v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8Cdo/31/2018 zo dňa 15. apríla 2019, ktorý vo vzťahu k problematike neznámych, resp. nezistených vlastníkov konštatoval nasledovne: „v záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a i obnovenia dostatočne hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam, ktorý sa v tuzemských podmienkach vytratil prakticky v súvislosti s opustením intabulačného princípu a stratou niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy, bol o. i. ustanovený zákonný mechanizmus nakladania Slovenského pozemkového fondu 1. s pozemkami, ktorých vlastník je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe (podľa čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180) a 2. pozemkami, ktorých vlastník nie je známy (podľa písmena d/ rovnakého ustanovenia). Pre obe takéto kategórie pozemkov zákon zaviedol i legislatívnu skratku „pozemky s nezisteným vlastníkom“ (tu por. i čl. I § 13 a § 16 ods. 1 písm. b/ zákona 180); pričom pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch), ako aj pri pozemkoch, ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak (čl. I § 16 ods. 1 písm. c/ zákona 180) zákon priznáva na to určenej právnickej osobe (ktorou je práve Slovenský pozemkový fond) oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (čl. I § 16 ods. 2 zákona 180). Priblížená právna konštrukcia (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) podľa názoru dovolacieho súdu spôsobovala udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného (a i v žalobe či v inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180, teda len u tých, o ktorých bolo nepochybné, že existovali (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žili a u právnických osôb, že vznikli a dosiaľ nezanikli) a znakom ich neznámosti bola neznámosť ich adresy alebo sídla (prinášajúca problém komunikácie s takýmito vlastníkami a aj ich bezproblémového zapojenia do súdnych či iných konaní, týkajúcich sa ich nehnuteľného majetku). Takéto označenie ale naopak nemohlo prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí neboli známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistoval a nebolo zrejmé, kto bol jeho právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a takto tiež popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces. Je totiž všeobecne známou skutočnosťou bez potreby dokazovania alebo tiež tzv. notoriou, že mŕtva fyzická osoba ani už zaniknutá osoba právnická nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, s nedostatkom takejto spôsobilosti išlo takpovediac ruku v ruku i nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania (v súčasnosti procesnej subjektivity) a ak takáto skutočnosť tu bola už v čase začatia konania (na rozdiel od úmrtia fyzickej osoby či zániku osoby právnickej až v jeho priebehu, za určitých okolností reparačných postupmi podľa § 107 O.s.p.), vadu spočívajúcu v snahe o zapojenie takéhoto „subjektu“ do súdneho konania nešlo napraviť žiadnym spôsobom, ale pri postavení súdu pred takúto procesnú situáciu muselo dôjsť (bez ďalšieho) v časti dotknutej takouto vadou k zastaveniu konania (podľa § 19 a § 104 ods. 1 vety prvej O.s.p.). Riešením, ako tento problém preklenúť, sa javilo len druhotné pomenovanie označenia účastníka majúceho byť zastúpeného Slovenským pozemkovým fondom v takomto prípade, napr. spôsobom „Neznámy (resp.

nezistený) vlastník nehnuteľností ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom ..." alebo „Neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom, ..." Na inom mieste v citovanom rozhodnutí najvyšší súd konštatoval, že „hoci spôsobilosť „neznámeho“, resp. „nezisteného“ vlastníka byť účastníkom konania je aj pri jeho označení (druhovým pomenovaním) ako: „neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom“ prinajmenšom diskutabilná, keďže nie je preukázané, či vôbec nejaký právny nástupca pôvodného vlastníka existuje, t. j. či je ňou označená existujúca fyzická osoba, zákonodarca mu priznal právnu subjektivitu vytvorením osobitného subjektu „neznámeho“, resp. „nezisteného vlastníka“, ktorý je vybavený procesnoprávnou subjektivitou, a preto sa bolo potrebné prikloniť k potrebe žalobu prejednať vecne a meritórne rozhodnúť. 56. Potreba zavedenia tohto inštitútu vyplynula najmä zo skutočnosti, že v evidencii vlastníctva nehnuteľností je zapísaných tisíce fyzických osôb, o ktorých možno s istotou tvrdiť, že už nežijú, resp. nie je známe a zistiteľné miesto ich trvalého pobytu, čo spôsobuje problémy pri nakladaní s takýmito nehnuteľnosťami. Zákonodarca preto vytvoril značne neštandardný subjekt „neznámeho“, resp. „nezisteného“ vlastníka, aby takýto subjekt, zo zákona zastúpený Slovenským pozemkovým fondom, mohol byť sporovou stranou v sporoch vyplývajúcich z vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Tento inštitút je opodstatnený predovšetkým vtedy, keď je v evidencii nehnuteľností zapísaný neznámy, resp. nezistený vlastník a je potrebné usporiadať vlastnícke vzťahy k predmetným nehnuteľnostiam.“ Uvedené závery sú podľa názoru odvolacieho súdu aplikovateľné aj za novej procesnej úpravy podľa Civilného sporového poriadku.

9.3 V nadväznosti na vyššie uvedené závery bolo (a bude) potrebné v konaní pred súdom prvej inštancie zo strany žalobcov vyvinúť potrebnú aktivitu vo vzťahu k ďalšiemu identifikačnému znaku žalovaných v rade 2/-5/, ako je len ich meno a priezvisko, aby bolo možné jednoznačne ustáliť, či žalobcami označené osoby majú spôsobilosť byť stranou sporu a v nadväznosti na tieto závery ustáliť, či tieto osoby sú zo zákona zastúpené Slovenským pozemkovým fondom. Túto aktivitu žalobcov súd prvej inštancie zabezpečí aj postupom podľa § 129 C.s.p.. V každom prípade, uvedená vada v označení subjektov na žalovanej strane nebola dôvodom pre zamietnutie žaloby v dôsledku nedostatku zastúpenia, tak ako to uzavrel okresný súd.

10. V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok okresného súdu v napadnutej časti (a to aj vo výroku o nároku na náhradu trov konania), vo vzťahu k subjektom označeným ako žalovaným v rade 2/-5/ zrušil postupom podľa ustanovenia § 389 ods.1 písm.c) C.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Nesprávnym právnym záverom súdu prvej inštancie bolo konštatovanie o tom, že bol dôvod na zamietnutie žaloby v dôsledku nedostatku zastúpenia subjektov, ktoré žalobcovia označili ako žalovaných 2/-5/.

10.1 Súd prvej inštancie bude postupovať spôsobom naznačeným v bode 9.3 tohto uznesenia a v nadväznosti na zistené skutočnosti posúdi, či osoby, ktoré žalobcovia označili ako žalovaných v rade 2/-5/ majú spôsobilosť byť účastníkmi konania a či v danom prípade ide o zákonné zastúpenie týchto osôb zo strany Slovenského pozemkového fondu. V prípade ustálenia okruhu účastníkov na žalovanej strane súd prvej inštancie žalobu vecne prejedná a rozhodne aj o nároku na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.)

11. Pokiaľ súd prvej inštancie žalobu zamietol voči žalovanému 1/, označenému ako Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond, v tejto časti rozhodnutie okresného súdu nebolo odvolaním napadnuté.

12. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2, druhá veta C.s.p.).
Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2, druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).